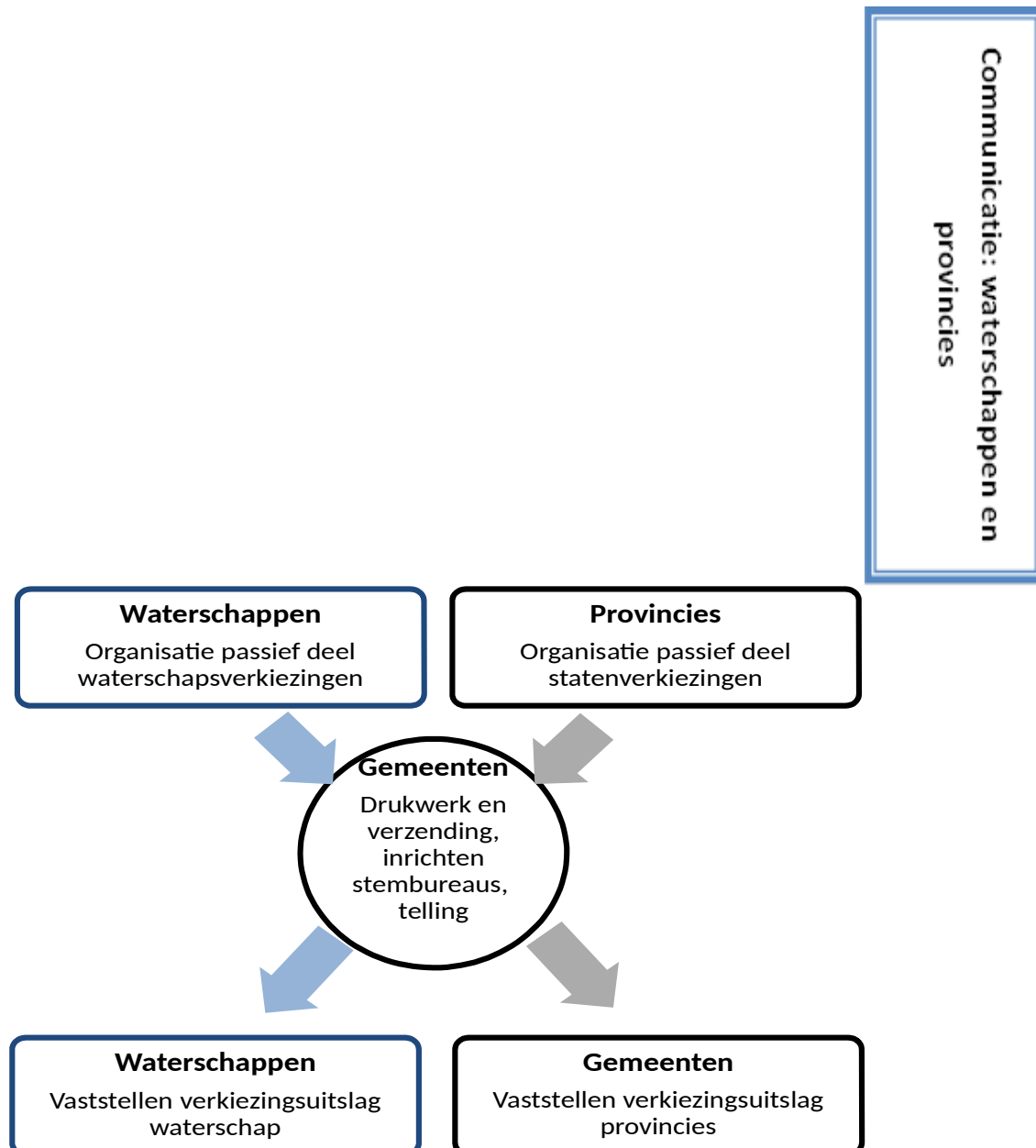

Bijlage 1 bij agendapunt 3B: Kredietaanvraag waterschapsverkiezingen 2019

Algemeen bestuursvergadering Waterschap Drents Overijsselse Delta d.d. 19 december 2017

Bijlage 1: Toelichting op het verkiezingsproces

1 Taakverdeling en organisatie

De waterschappen organiseren het 'passieve deel' van de verkiezingen. Dat wil zeggen de registratie van de lijsten ('partijen') die deelnemen aan de verkiezingen en de registratie van de kandidaten van die partijen. Voor deze activiteiten stelt het waterschap een apart orgaan in, het zogenaamde stembureau.

Het waterschap levert de informatie over de partijen en kandidaten die deelnemen aan de verkiezingen aan de inliggende gemeenten. Ook leveren waterschappen, daar waar een gemeente in

meerdere waterschappen valt, de gemeente de benodigde informatie om te bepalen welke personen kiesgerechtigd zijn voor welk waterschap.

De gemeenten zorgen daarna voor het opmaken, drukken en verspreiden van de stembescheiden (oproepkaarten, kandidatenlijsten) en de organisatie van de feitelijke stemming op de verkiezingsdag. Na afloop van de verkiezingsdag telt de gemeente de stemmen en levert de uitkomst van de stemming aan het waterschap.

Het waterschap stelt uiteindelijk de uitslag van de verkiezingen vast en maakt die bekend.

De afgelopen decennia is de wijze van kiezen van waterschapsbesturen vaak gewijzigd. In 2019 is de systematiek echter hetzelfde als in 2015. Alle betrokkenen kunnen daardoor gebruik maken van de ervaringen die de vorige keer zijn opgedaan.

Hoewel de verkiezingen gelijktijdig met de provinciale verkiezingen plaatsvinden, is er organisatorisch weinig samenhang met het proces bij de provincie. Het formele proces is vastgelegd in Waterschapswet, Kieswet en Kiesbesluit. Voor het waterschap (en de gemeente) zijn er nauwelijks keuzemogelijkheden voor de inrichting van dit proces. De gemeente is onder meer verantwoordelijk en beslissingsbevoegd ten aanzien van het aantal stembureaus, eventueel verruimde openingstijden van de stembureaus en de volgorde en snelheid van het tellen van de stemmen. Een aspect dat geen onderdeel uitmaakt van het formele proces, maar dat in de praktijk de nodige aandacht krijgt, is de beschikbaarstelling van aanplakborden door gemeenten. Ook hier hebben gemeenten keuzevrijheid.

Naast de bovengenoemde formele activiteiten is het waterschap verantwoordelijk voor communicatie activiteiten, gericht op potentiële kandidaten en op kiezers. Ook ondersteuning van de lijsten in het verkiezingsproces is een taak van het waterschap. Hier bestaan wel keuzemogelijkheden voor de waterschappen. Keuzes worden deels op landelijk en deels op waterschapsniveau gemaakt.

2 Landelijke activiteiten

De centrale organisatie van de verkiezingen door de Unie van Waterschappen is gericht op het houden van “rechtsgeldige en rechtmatige verkiezingen”. Een afgeleide doelstelling is: “het faciliteren van landelijke, centrale activiteiten ten behoeve van de waterschapsverkiezingen”. De projectorganisatie faciliteert de onderdelen waarbij een landelijke aanpak leidt tot meer efficiëntie, in plaats van individuele voorbereiding door ieder waterschap. Belangrijk onderdeel is de verkiezingscommunicatie.

Om de centrale activiteiten te faciliteren is een projectorganisatie geformeerd waarin WDODelta op diverse niveaus is vertegenwoordigd. De kosten van het landelijke project worden uit de Uniecontributie gefinancierd.

3 Activiteiten

Om de in het voorstel genoemde doelstellingen te behalen moeten onder meer de volgende activiteiten worden ondernomen.

Bestuurlijk/juridisch

De mogelijke kandidaten en partijen zullen tijdig over de formele procedure worden geïnformeerd en geconsulteerd over de gewenste ondersteuning bij de formele handelingen. Aan de organisaties die verantwoordelijk zijn voor de benoeming van de geborgde zetels zal specifieke informatie worden verstrekt.

Als waterschap staan wij voor integer overheidsbestuur. In de contacten met de partijorganisaties zal daarom gewezen worden op het belang van integriteit van kandidaten en de praktische handleiding die op dat gebied is uitgebracht. Deze organisaties zijn immers in de eerste plaats verantwoordelijk voor de selectie en recrutering van kandidaten.

Communicatie

In het bestuursvoorstel zijn de communicatieactiviteiten beschreven.

ICT

Gemeenten die in meerdere waterschappen liggen moeten beschikken over de juiste ligging van de waterschapsgrens om te kunnen bepalen welke inwoners voor welk waterschap stemgerechtigd zijn.

Landelijk wordt een methodiek ontwikkelt om tot een tijdige en correcte aanlevering van dit gegeven te komen.

Voor de registratie van kandidaten, het verwerken van tellingen van gemeenten en het berekenen van de uitslag wordt gebruik gemaakt van software die door de Kiesraad beschikbaar wordt gesteld.